ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ա.ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Լ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԲԱՐԲԱՌԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՎ ԱՌՆՉՎՈՂ ԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..... 8

Հ.ՂԱՋԱՐՅԱՆ, Շ.ՄԻՆԱՍՅԱՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԱԻՑ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՇԱՐԱՀՅՈՒՍԱԿԱՆ ԱՆԿԱՆՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՊԱՐՋ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՄ..... 22

Մ.ՔՈՒՄՈՒՆՑ
-ՏԻ // -ԴԻ ԱԾԱՆՑՈՎ ԲԱՐԲԱՌԱՅԻՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ԲԱՌԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ..... 32

Ա.ԱԹԱՅԱՆ
ՎԱՋԳԵՆ ՕՎՅԱՆԻ ՎԱՍՏԱԿԻ ՆՈՐ ՎԵՐԱԱՐԺԵՔԱՎՈՐՈՒՄ..... 43

Ն.ՀԱՍԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ, Մ.ՓԱՐՍԱԴԱՆՅԱՆ
ՍՐԲՈՒՀԻ ՏՅՈՒՍԱԲ – ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄՅԱՆ – ԳԵՒՈՐԳ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀՅԱՆ ՓՈԽԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ԳՐԱԿԱՆ-ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԵՐԱԶԵՑՈՒԹՅՈՒՆ..... 54

Մ. ԲԱԼԱՅԱՆ
ՄՏԱԾՈՒՄԻ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ Ռ. ՀԱՏՏԵՁՅԱՆԻ «ԱՌԱՍՏԱՂ» ԵՎ «ԱՌԱՍՏԱՂԻՆ ՄԻՄ ԿՈՂՄԸ» ՎԵՊԵՐՈՒՄ..... 70

Ն. ՄԱՐԳՍՅԱՆ
ՄԻՋԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆ-ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԵՐԵՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ. ԱՆՑՅԱԼ ԿԱՏԱՐՅԱԼ..... 82

Է. ԱԼԹՈՒՆՅԱՆ
ԺԱՄ ԵՎ ԺԱՄԱՆԱԿ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԲԱՐԲԱՌՈՒՄ..... 98

Ա.ՕՀԱՆՅԱՆ
ԱՐՑԱԽ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵԾ ԳԵՂԱԳԵՏԸ..... 108

Մ.ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ
ՀԱՅՈՑ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԱՅԻ ԸՆԿԱԼՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՈՐՈՆՈՒՄՆԵՐ..... 118

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, ՔՄՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Վ.ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ
ՖՐԱՆԿՈ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻ ՈՐՈՇ ԱՄՊԵԿՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ (1848-1851)..... 126

Տ.ՀԱԿՈԲՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ (ԱՐՑԱԽ) ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՑԱԽՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՐԾԸՆԹԱՑԻ ՎՐԱ (1991-1992ԹԹ.)..... 131
Ա.ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ԶԱՎԹՈՂԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹԻՐԱԽՈՒՄ: ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻՆ..... 148
Ի.ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ԱՇԽՈՒԺԱՑՈՒՄՆ ԵՎ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ԼՂՀ-ՈՒՄ 2000-2007ԹԹ..... 159
Ա.ՄԱՆԱՍՅԱՆ
ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ԲԱՑԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ..... 171
Մ.ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Գ.ՊՈՂՈՍՅԱՆ
ԱՐԴԻ ՏՈՒՐԲՈՒԼԵՆՏՈՒԹՅԱՆ «ԲԻՈՔԱՂԱՔԱԿԱՆ» ԵՎ «ԲԻՈԿՐԹԱԿԱՆ» ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԸ ՀՀ ԿԵՆՍՈՒՆԱԿ ԱՊԱԳԱՅԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐՈՒՄ..... 185
Ա.ԲԱԴԱԼՅԱՆ
ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 1920-ԱԿԱՆ ԹԹ..... 197
Ա.ՇԱՀԻՆՅԱՆ
ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱ. ՀԵՏԸՆԴՈՒՆՄԱՆ (ՌԵԱԴՄԻՍԻԱՅԻ) ՁԵՎԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ..... 210
Կ.ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ
ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՕՐԱԿԱՐԳՈՎ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼՈՒ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 1918-1921ԹԹ..... 223

ԻՐԱՎՈՒՆՔ

Ա.ՂԱՀՐԱՄԱՆՅԱՆ
ԼԻԶԻՆԳԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԷԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ..... 238
Ս. ԶԱՔԱՐՅԱՆ
ՉՁԱՆԱՉՎԱԾ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ԱՅԼ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ... 258
Ն.ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ
ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԵՐՄԵՆԵՎՏԻԿԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ..... 276

ՌԱԶՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ա.ԴԱՎԹՅԱՆ, Ա.ՔԱՄԱԼՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶՈՐԱՀԱՎԱՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԶՈՐԱՀԱՎԱՔԻ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ..... 289

ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

Բ.ԵՐԻՔԵԿՅԱՆ
2020 թ. ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԱԼՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ..... 302

Վ.ՅԱՐԱՄԻՇՅԱՆ
ՄԱՐՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ-ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՀԵՏՎՆԱՍՎԱԾՔԱՅԻՆ ՍԹՐԵՍԱՅԻՆ ՀԱԿԱԶԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՂԹԱՀԱՐՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ՏԱՐՎՈՂ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ..... 315

Ս.ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ, Ա.ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Ռ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹ ԳՈՐԾՈՆ..... 323

Գ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, Վ.ՄԱՐՋԱՆՅԱՆ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ.... 329

Ա.ՖԻՐՅԱՆ, Ա.ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ..... 339

Ա.ՖԻՐՅԱՆ
ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՄՈՒԼՅԱՏԻՎ ՄՈԴԵԼԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒԹԱՅԻՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ..... 345

Ա. ՖԻՐՅԱՆ, Ա.ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Ռ,ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ՈՒՇԱՅԱԾ ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ, ԿԱՄ ԴԵՌ ՓՈՔՐ ԵՄ. ՀԵՏՈ ԿՀԱՄԿԱՆԱՄ 356

Լ.ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Լ. ԼԱՀԻՆՅԱՆ, Ա. ԱԲԳԱՐՅԱՆ
ԴԱՏԱՊԱՐՏՅԱԼՆԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ..... 363

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ռ.ՄԱՆԳԱՍԱՐՅԱՆ
ԱՀ-ՈՒՄ ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԵՂՄԱՑՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՈՒՂԻՆԵՐԸ..... 375

Խ.ԲԱԲՈՅԱՆ 395

ԵԱՏՄ ԱՆԴԱՄ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՅՎԵԼԻՈՒԹՅԱՆ
ԵՎՎՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՆԵՐԴԱՇՆԱԿԵՑՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ .....
ՅԱ.Լ.ԱԼԱՅԱՆ
ԱՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԱՐԴԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ..... 423
Գ.ՄԱՐԳՍՅԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՅՎԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՎՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ
ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄԸ..... 434
Գ.ՄԱՐԳՍՅԱՆ
ՀԱՇՎԵԿՇՌԻ ԻՐԱՅՎԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԻ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ..... 444
Ի. ԻՇԽԱՆՅԱՆ, Գ. ԻՇԽԱՆՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՅԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ՝
ՆԵՐԿԱ ՎԻՃԱԿԸ և ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ..... 452
Մ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ
ՊՂՆՁԻ ԴԵՐԸ ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ..... 494
Մ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՄՊԵԿՏՆԵՐԸ..... 501
Թ.ՄԱՆԱՍԵՐՅԱՆ
ԱՐՑԱԽԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ
ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..... 508